

Hjälpmedelshandboken för Västmanland 2016

Gäller från 1 juni 2016

Bok 4 Ortopedtekniska hjälpmedel

Välkommen till Hjälpmedelshandboken

Bok 4 Ortopedtekniska hjälpmedel

Hjälpmedelshandboken är ett stöd till förskrivare av hjälpmedel så att bedömningar av hjälpmedelsbehov hos personer med funktionsnedsättning görs utifrån samma kriterier inom länet. Handboken är också ett stöd i förskrivningsprocessen.

Hjälpmedelshandboken är även skriven med utgångspunkt att också ge information om hjälpmedel och förskrivningsprocessen till personer med funktionsnedsättning och till allmänheten.

Innehållet i hjälpmedelshandboken baseras på gällande lagstiftning samt på de politiska beslut som fattats i Västmanland angående hjälpmedel. Innehållet uppdateras vid varje årsskifte eller när nya beslut tas.

Hjälpmedelshandboken är uppdelad i fem olika böcker.

Bok 1 är en allmän gemensam del för länets hjälpmedelsverksamhet och Bok 2 till 5 omfattar respektive hjälpmedelsenhets ansvarsområde, uppbyggnad och bidragsberättigade hjälpmedel.

Bok 1. Allmän del 2015

Bok 2. Hjälpmedelscentrum 2015

Bok 3. Hörselvårdsavdelningen 2012

Bok 4. Ortopedtekniska hjälpmedel 2012

Bok 5. Synenheten 2015

Handboken finns tillgänglig för förskrivare via Hjälpmedelscentrums förskrivarsidor och för allmänheten via Landstingets hemsida.

Innehåll

1	HJÄLPMEDELSVERKSAMHETEN I VÄSTMANLAND	4
1.1	HJÄLPMEDELSPOLICY	4
1.2	KOSTNADSANSVAR	4
2	DEFINITION AV HJÄLPMEDEL	4
3	FÖRSKRIVNING AV ORTOPEDTEKNISKA HJÄLPMEDEL	5
3.1	FÖRSKRIVARE	5
3.2	FÖRSKRIVNINGSPROCESSEN	5
3.3	REKVISITION TILL OTA	6
3.4	ÅTERLÄMNING	6
3.5	REPARATIONER	6
4	VEM KAN ERHÅLLA HJÄLPMEDEL?	6
4.1	BOSATT I VÄSTMANLAND	6
4.2	HJÄLPMEDEL FÖR UTOMLÄNSPATIENT	6
5	RESEERSÄTTNING	7
6	PRODUKTDEL ORTOPEDTEKNISKA HJÄLPMEDEL, ALLMÄNT	7
6.1	ALLMÄNT	7
6.2	BEHANDLINGSHJÄLPMEDEL	7
6.1	EGENAVGIFT	7
7	PRODUKTDEL ORTOPEDTEKNISKA HJÄLPMEDEL, SPINALA ORTOSER 0603	8
8	PRODUKTDEL ORTOPEDTEKNISKA HJÄLPMEDEL, ÖVRE EXTREMITETSORTOSER 0606	9
9	PRODUKTDEL ORTOPEDTEKNISKA HJÄLPMEDEL, NEDRE EXTREMITETSORTOSER 0612	10
9.1	TÅORTOSER	11
10	PRODUKTDEL ORTOPEDTEKNISKA HJÄLPMEDEL, ORTOPEDISKA SKOR OCH FOTBÄDDAR 0663	11
10.1	ORTOPEDISKA SKOR	11
10.2	FOTBÄDDAR	12
10.3	ORTOSSKO	13
10.4	PELOTTER	13
10.5	ÖVRIGT	13
11	EXTREMITETSPROTESER	13
12	BRÅCKBANDAGE	13
13	REFERENSER	14

1 Hjälpmedelsverksamheten i Västmanland

1.1 Hjälpmedelspolicy

Det finns en gemensam hjälpmedelspolicy för Landstinget Västmanland och länets kommuner som beskriver huvudmännens synsätt och viljeinriktning kring hjälpmedel.

Huvudmännens synsätt och viljeriktning

Personer med funktionshinder ska ha tillgång till hjälpmedel som kompenserar funktionshindret.

Hjälpmedel ska ses som en integrerad del i vård och behandling.

Bärande principer skall vara närhet, kontinuitet och delaktighet samt §2 i hälso- och sjukvårdslagen som bland annat säger:

- att målet för hälso- och sjukvården, är en god hälsa och en vård på lika villkor för hela befolkningen
- att den som har det största behovet av hälso- och sjukvård skall ges företräde till vård
- att den skall vara av god kvalitet och tillgodose patienternas behov av trygghet i vården och i behandlingen
- att den skall vara lättillgänglig
- att den skall bygga på respekt för patientens självbestämmande och integritet

Hjälpmedel skall tillhandahållas på sådant sätt att brukaren/patientens hela livssituation vägs in i bedömning, utprovning, anpassning och teknisk service. I möjligaste mån, skall detta ske så nära brukarens/patientens hem som möjligt.

Hanteringen av hjälpmedel skall bedrivas på ett kostnadseffektivt och miljövänligt sätt, vilket förutsätter samverkan med andra huvudmän, myndigheter och brukarorganisationer.

1.2 Kostnadsansvar

För ortopedtekniska hjälpmedel gäller att förskrivande kliniker och vårdcentraler har kostnadsansvaret för förskrivet hjälpmedel. Det är förskrivarens organisationstillhörighet som styr. Landstinget har också det ekonomiska ansvaret för de ortopedtekniska hjälpmedel som skrivs ut av privata vårdgivare med vårdavtal eller vårdgivare som ersätts enligt Förordning (1994:1121) om läkarvårdsersättning samt Förordning (1994:1120) om ersättning för fysioterapi.

2 Definition av hjälpmedel

Personer med funktionsnedsättning, alternativt med medicinsk riskfaktor, ska ges möjlighet till ett jämlikt och aktivt deltagande i samhällslivet. Hjälpmedel för det dagliga livet är en av flera viktiga förutsättningar för att möjliggöra aktivitet och uppnå delaktighet. Hjälpmedel ska ses som en integrerad del i vård, behandling, habilitering och rehabilitering. Med hjälpmedel avses de produkter som kräver hälso-och sjukvårdens särskilda kompetens för bedömning, utprovning, eventuell anpassning och träning. Personer som erhållit personliga hjälpmedel ska uppleva ökat oberoende, ökad delaktighet, förbättrad hälsa eller minskat lidande.

Målet med hjälpmedel är att:

- kompensera för nedsatt eller förlorad funktion och förmåga att klara det dagliga livet
- förbättra eller vidmakthålla funktion och förmåga
- förebygga framtida förluster av funktion eller förmåga

Hjälpmedel för sport, motion och hobbyverksamhet eller till fritidsboendet ligger utanför begreppet ”det dagliga livet” och kan därför inte erhållas som personliga hjälpmedel.

3 Förskrivning av ortopedtekniska hjälpmedel

3.1 Förskrivare

Förskrivare är den hälso- och sjukvårdspersonal som i samverkan med patienten och eventuell anhörig/närstående efter behovsbedömning väljer lämplig produkt. Utprovning kan ske i samverkan med leg. ortopedingenjör.

Förskrivare för ortopedtekniska hjälpmedel i Västmanland:

- leg arbetsterapeut
- leg fysioterapeut/leg. sjukgymnast
- leg läkare

Det är sjukvårdshuvudmannen som fattar beslut om vilken behörig hälso- och sjukvårdspersonal som efter genomgången förskrivarutbildning får förskriva hjälpmedel. Detta gäller även för privatpraktiserande läkare, fysioterapeuter och arbetsterapeuter som har vårdavtal eller samverkansavtal med Landstinget Västmanland. Förskrivningsrätten finns så länge avtal finns. Fysioterapeuter och läkare inom företagshälsovården har inte förskrivningsrätt.

Verksamhetschef ansvarar för att förskrivaren har kunskap om lagstiftning som reglerar förskrivning av hjälpmedel, kan tillämpa den i förskrivningsprocessen och ha kompetens inom relevant hjälpmedelsområde.

Under varje produktgrupp står angivet vilka särskilda krav på förskrivare som gäller. Enklare hjälpmedel kan flera yrkesgrupper förskriva. Mer avancerade hjälpmedel kräver ofta att förskrivaren är specialisläkare. Även vilka kriterier hos patienten som ska vara uppfyllda anges.

3.2 Förskrivningsprocessen

Nedan följer en kortfattad beskrivning av Förskrivningsprocessens sju steg enligt Hjälpmedelsinstitutet, HI.

- Bedöma behov av insatser, identifiera hälsotillstånd
- Välja produkt
- Specialanpassa, initiera och utfärda anvisning vid behov
- Informera
- Instruera och träna
- Följa upp och utvärdera funktion och nytta
- Avsluta en förskrivning

I förskrivningsprocessen är teamarbete viktigt. För att få ett optimalt hjälpmedel bör förskrivare samverka med patient, ev. anhörig, och ortopedingenjör. Även andra yrkeskategorier kan behöva delta beroende på vilket hjälpmedel som förskrivs.

3.3 Rekvisition till OTA

Rekvisition skickas till OTA, ortopedteknisk avdelning, som kallar patienten för bedömning av hjälpmedelsbehov och eventuellt utprovning av hjälpmedel. Diagnos ska anges och syftet med hjälpmedlet ska beskrivas. Att i detalj ange vilket hjälpmedel patienten ska ha är inte nödvändigt.

Rekvisitionen skall vara korrekt ifylld och på den ska anges om hjälpmedlet är landstingsbidragsberättigat eller inte. För att ett hjälpmedel ska anses bidragsberättigat ska en adekvat diagnos ligga till grund samt en rimlig grundad uppfattning om sjukdomstillståndet eller handikappets varaktighet. Mer temporära smärttillstånd av oklar natur motiverar inte utprovning av hjälpmedel med landstingsbidrag. Se också under varje produkt del.

Giltighetstid: För hjälpmedel till personer med långvariga (kroniska) besvär, gäller rekvisitionen i högst två år.

3.4 Återlämning

Med få undantag är de ortopediska hjälpmedlen mer eller mindre individuellt tillverkade, varför återlämning och återanvändning inte är aktuellt. Hjälpmedel som inte längre används kan med fördel lämnas till ortopedtekniska avdelningen för återvinning.

3.5 Reparationer

Om ett ortopedtekniskt hjälpmedel kräver justering eller reparation kan patienten vända sig direkt till utlämningsstället. Hjälpmedel har en garantiperiod. Vid senare underhåll och reparationer i syfte att förlänga hjälpmedlets livslängd, kan beslut tas av leg. ortopedingenjör. Behöver hjälpmedlet ersättas skall ny rekvisition skickas.

4 Vem kan erhålla hjälpmedel?

4.1 Bosatt i Västmanland

Landstinget Västmanland och länets kommuner har ett grundläggande ansvar för hälso- och sjukvård för de personer som är folkbokförda i Västmanland. Ansvaret omfattar även hjälpmedel.

Det är viktigt att ta hänsyn till att barn/ungdomar har speciella behov i jämförelse med vuxna. Utifrån enskilt behov, ska det så långt det är möjligt, ges förutsättningar till utveckling gällande lek och andra aktiviteter.

Personer räknas som barn/ungdom till och med dagen innan de fyller 20 år.

4.2 Hjälpmedel för utomlänspatient

Den som vistas i Västmanland utan att vara bosatt här och är i behov av omedelbar vård ska erbjudas detta. I vårdskyldigheten ingår att tillhandahålla hjälpmedel för akuta behov.

I riksavtalet för hälso- och sjukvård regleras utomlänsvård och vad som gäller förskrivning av hjälpmedel.

Förskrivning av hjälpmedel till patienter från andra län som listar sig på familjeläkarenhet i Västmanland, ska följa Västmanlands regelverk för hjälpmedel.

5 Reseersättning

Utprovning av hjälpmedel är grund för reseersättning för de som är folkbokförda i Västmanland.

Kontakta Samtrafik

021-17 53 30

info@samtrafik.se

Vid färd med egen bil erhålls intyg för reseersättning av förskrivaren och skickas till Västmanlands Samtrafikförbund. Reseersättning utgår inte vid korttidslån eller hämtning av hjälpmedel.

6 Produktdel ortopedtekniska hjälpmedel, allmänt

6.1 Allmänt

Ortopedtekniska hjälpmedel delas in strukturellt efter vilken kroppsdel eller hjälpmedelstyp som omfattas. Denna handbok tar upp:

- Spinala ortoser
- Extremitetsortoser
- Ortopediska skor och fotbäddar/skoinlägg

Ytterligare uppdelning sker efter hjälpmedlets flexibilitet och specialanpassningsgrad. Från helt mjuka hjälpmedel, till hårda, rigida skal

De ortopedtekniska hjälpmedlen består dels av hel- och halvfabrikat, som mer eller mindre anpassas efter brukarens behov och förutsättningar, dels av helt individuellt tillverkade hjälpmedel.

6.2 Behandlingshjälpmedel

Definition;

Hjälpmedel för en enskild patient där hjälpmedlet är en del av, eller en förutsättning för en medicinsk behandling. Behandlingshjälpmedel är ortoser som ordinerar under en begränsad tid. Så som ortoser för att fixera frakturer, rupturer eller annat. Till gruppen räknas också behandlingsskor vid diabetes/kärlsjuka eller andra typer av ortoser i samband med trauma/operationer eller annan behandling, för att säkerställa ett gott medicinskt resultat.

6.1 Egenavgift

På förskrivna ortopedtekniska hjälpmedel uttages en egenavgift av patienten enligt nedanstående tabell. Patienten betalar upp till maxbeloppet.

Ortosgrupp	Maxbelopp	Förändring
Bräckgördlar/bräckbandage	200 kr	
Mjuka ortoser vuxna	Patienten betalar hela beloppet	Tid 600 kr
Mjuka ortoser, barn	300 kr	
Semirigida ortoser vuxna	0 kr	
Rigida (hårda) ortoser	0	
Ortopediska skor, vuxna	800 kr	
Efterbehandlingskor, vuxna	0 kr	Tid 800 kr
Ortopediska skor, barn	400 kr	
Skoinlägg-Fotbäddar	600 kr	
Skoinlägg-Fotbäddar Barn	300 kr	
Behandlingshjälpmedel	0 kr	

7 Produktdel ortopedtekniska hjälpmedel, Spinala ortoser 0603

I denna grupp ingår korsetter, gördlar och halskragar i olika varianter och utförande. De används vanligen för att stabilisera ryggraden eller korrigera felställningar på kotpelaren och bålen genom kompression och mekanisk stabilisering. Syftet med hjälpmedlet och patientens förutsättningar avgör dels vilken ryggnivå som ortoser behöver omfatta dels vilken stabilitet konstruktionen behöver ha. De olika ortoserna delas upp efter detta.

SIO - Sacro-Iliaca ortoser

LSO – Lumbo-Sacrata ortoser

TLSO – Thoraco-Lumbo-Sacrata ortoser. Scolioskorsetter

CO- Cervikala ortoser. Mjuka och hårda halskragar

På rekvisitionen ska anges diagnos och syftet med hjälpmedlet ska beskrivas. Om det kan avgöras ska också ryggnivå och stabilitetstyp anges.

Stabilitetsindelning:

Mjuk ortos

Korsetter och gördlar i textila material. Elastiska gördlar, hållningsbandage. Hit räknas också mjuka halskragar.

Kan användas vid: minska trötthet i rygg eller som smärtlindring.

Förskrivare; leg arbetsterapeut, leg fysioterapeut/sjukgymnast, leg läkare, leg. ortopedingenjör

Semirigid ortos

Korsetter och gördlar som består av en kombination av fastare och textila material. Kan bestå av plastförstärkningar och/eller fjäderskenor. Finns både som hel- och halvfabrikat men kan även tillverkas individuellt efter avgjutning eller mått.

Kan användas vid; smärttillstånd vid t.ex. osteoporos, artros, spondylolistes och/eller muskelobalans som ger felställning av ryggraden

Förskrivare; leg. fysioterapeut/sjukgymnast, leg läkare

Rigid ortos

Dessa korsetter och halskragar är oftast individuellt tillverkade till patienten efter mått eller avgjutning. Består oftast av hård plast, metall eller kolfiber kombinerat med invändiga polstringsmaterial.

Kan användas vid; scoliosbehandling, hindra utveckling av felställningar hos den med spasticitet eller hypotoni, behandling vid kotfrakturer eller förhindra rörelse vid svåra smärttillstånd i rygg.

Förskrivare; Specialistläkare inom sjukhusvården

8 Produktdel ortopedtekniska hjälpmedel, Övre extremitetsortoser 0606

I denna grupp ingår ortoser för finger, hand, handled, armbåge, axel och skuldra. Ortoserna används oftast för att påverka rörelseomfånget i lederna för att styra leden i rätt riktning eller hindra oönskade rörelser. Leden kan låsas helt eller tillåtas viss rörelse i flexibla material eller styras med hjälp av mekaniska leder.

Ortoserna kan tillverkas individuellt efter avgjutning eller måttagning samt vara av hel eller halvfabrikat. Graden av stabilisering som behövs samt patientens förutsättningar avgör vilken ortos som väljs. Dessa ortoser tillverkas ofta av arbetsterapeuter inom både primärvård och specialistvård.

Ortoserna kan vara vilootoser att användas passivt t.ex. under nattetid för att avlasta nerver, motverka felställningar och kontrakturer, t.ex. vid spasticitet. Vanligtvis används enklare prefabricerade ortoser i de fall där besvären är lindrigare som t.ex. artros i handled och tumme.

På rekvisitionen ska anges diagnos och syftet med hjälpmedlet ska beskrivas. Även graden av omfattning och stabilitet ska anges.

I samverkansdokumentet mellan ortopedkliniken och primärvården anges att ortoser ska förskrivas vid vissa diagnoser.

Stabilitetsindelning

Mjuka ortoser

I denna grupp ingår olika typer av tum-, handleds- och fingerstöd.

Kan användas vid; Lättare smärtproblematik i fingrar, tumme och handled, t.ex. tumbasartros

Förskrivare; leg. arbetsterapeut, leg fysioterapeut/sjukgymnast, leg. läkare

Semirigid ortos

Tumortoser och handledsortoser som består av en kombination av fastare och textila material. Kan bestå av plastförstärkningar och/eller fjäderskenor. Finns både som hel- och halvfabrikat men kan även tillverkas individuellt. De används ofta till patienter som behöver mer stabilisering än vad de mjuka ortoserna kan ge.

Kan användas vid; Artros, spasticitet vid stroke eller andra neurologiska skador, malletfinger, triggerfinger

Förskrivare; leg. arbetsterapeut, leg fysioterapeut/sjukgymnast, leg. läkare

Rigid ortos

Dessa ortoser är oftast tillverkade till patienten efter personliga mått. Tillverkas oftast av hård plast, metall eller kolfiber kombinerat med invändiga polstringsmaterial.

Kan användas vid; Spasticitet vid stroke eller andra neurologiska skador. Kan användas vid inflammatoriska tillstånd med behov av tillfällig immobilisering som t ex MB Quervain. Kan ingå i efterbehandlingen av reumatiska eller ortopediska sjukdomar eller skador där patienten behöver kraftigare korrigering av finger, handled eller armbågsleder eller mer stabilitet för att hindra felställningar. Kan även användas som viloskenor.

Förskrivare; leg. Arbetsterapeut med adekvat vidareutbildning, leg fysioterapeut/sjukgymnast med adekvat vidareutbildning, specialistläkare inom sjukhusvården

9 Produktdel ortopedtekniska hjälpmedel, Nedre extremitetsortoser 0612

Ortoser för nedre extremiteten kan vara av stor variation i syfte och utförande. Vanligtvis används ortoser för att stabilisera, styra eller assistera extremitetens ledrörelser samt avlasta och stödja känsliga strukturer. Syftet kan vara att underlätta gång, hindra felställningar, hindra utveckling av kontrakturer, avlasta sår eller smärtsamma områden.

De kan vara viloortoser eller gångortoser, anpassade för att användas i sko eller enbart som de är. I de fall sko behöver användas med en gångortos kan det finnas behov att på prova ut skor med extra volym. Ortosen kan vara halv- eller helfabrikat, individuellt tillverkade efter avgjutning eller måttagning.

På rekvisitionen ska anges diagnos och syftet med hjälpmedlet samt vilken del av extremiteten den ska omfatta.

I samverkansdokumentet mellan ortopedkliniken och primärvården anges att ortoser ska förskrivas vid vissa diagnoser.

Stabilitetsindelning;

Mjuk ortos; ortoser

I denna grupp ingår olika typer av elastiska stöd för knä- och fotled som komprimerar runt leden och ökar proprioceptionen.

Kan användas vid: femoropatellära besvär, lättare ledbesvär

Förskrivare; leg. arbetsterapeut, leg fysioterapeut/sjukgymnast, leg. läkare

Semirigid ortos,

Mjuk ortos med stabiliserande skenor används för att kunna ge mekanisk stabilitet åt leder.

Kan användas vid; Lättare instabiliteter vid ledbandsskador, artros, ACL-skada, neurologiska skador, balanssvårigheter, deformationer, droppfot

Förskrivare; leg. arbetsterapeut, leg fysioterapeut/sjukgymnast, leg. läkare

Rigida ortoser:

Ofta i så kallad ramkonstruktion och kan vara individuellt måttbeställda eller tillverkade efter avgjutning. Dessa kan kontrollera större instabiliteter i flera plan.

Kan användas vid: Svår instabilitet vid ledbandsskador, grav artros, ACL-skada, neurologiska skador, balanssvårigheter, deformationer, droppfot.

Förskrivare; leg läkare, rigida knä- och helbensortoser ska förskrivas av specialistläkare i sjukhusvården.

9.1 Tåortoser

Specialanpassade ortoser för korrigerande av deformerade, besvärade tår tillverkas individuellt eller levereras som helfabrikat.

Kan användas vid; Smärttillstånd vid t.ex. tåledsartros, hammartåfelställningar, hallux valgus.

10 Produktdel ortopedtekniska hjälpmedel, ortopediska skor och fotbäddar 0663

Allmänt

Förskrivning av skor och fotbäddar är en del i behandling i syfte att förebygga, lindra och bota skador och besvär så som smärta, sår och funktionsnedsättande felställningar. Till ortopediska skor anpassas i de allra flesta fall en individuell fotbädd.

Diagnos ska anges och syftet med hjälpmedlet beskrivas. Ortopedingenjör på OTA avgör vilken åtgärd som är lämplig.

10.1 Ortopediska skor

Ortopediska skor kan definieras som:

Bekvämsko:

Kan förskrivas då det är svårt att hitta lämpliga skor i den vanliga handeln. Syftar till att ge patienten en sko som fyller dennes behov i vardagen, minskar eventuellt uppkomna fotproblem och förhindrar att nya uppstår. Patienten kan ha behov av skor med extra stor eller liten volym, som inte ger skav, som har bättre stabilitet och avrullning, anpassad stängningsmekanism, anpassad sula i bredd och vinkel etc.

Indelning:

- *Anpassad sko: Stabila, anpassade skor efter ortopedisk standardläst som provas ut individuellt till patienten.*

- *Måttanpassad sko: Individuellt anpassad sko där standardläst justeras efter patienten t.ex. extra volym, förhöjningar, utbyggd sula etc.*

- *Sko efter individuell läst: Patienten får en sko tillverkad efter läst framtagen på individuella mått. Krävs vid mycket avvikande anatomi.*

Behandlingssko:

Förskrivas till patienter med diabetes som har redan uppkomna sår eller där risken finns att sår kan uppkomma. Särskilda behandlingsskor kan också användas för behandling av barn med Pes equinovarus adduktus, så kallade antivarusskor.

Efterbehandlingssko.

Förskrivs för att undvika uppkomst av nya sår. Dessa skor har samma egenskaper som en behandlingssko men ser mer ut som en vanlig sko. Om bedömning görs att det är mycket stor risk för att nya sår ska uppkomma uttages ingen egenavgift.

Kriterier: För att kunna förskriva ortopediska skor krävs att patienten har någon eller några av nedanstående diagnoser.

- Diabetes mellitus
- Cirkulationsstörningar av annan genes än diabetes
- Kroniska inflammatoriska ledsjukdomar/systemsjukdomar
- Neurologiska störningar
- Mefödda missbildningar

Förskrivare; leg fysioterapeut/sjukgymnast med adekvat vidareutbildning, leg. läkare

Begränsningar:

Rekvision för ortopediska skor gäller för 2 par skor per år.

För patienter med stora behov, t.ex. patienter med RA eller diabetes skall en plan göras upp för patientens ”skogarderob”.

Exempel på skogarderob:

Vid första skoförskrivningen tillämpas principen om sk. ”skogarderob” med maximalt 2 par skor per år.

År 1: Promenadskor för vår och höst samt en sommarsandal.

År 2: Vintersko/stövel samt innesko

År 3: Ny kontakt med förskrivaren för individuell bedömning.

10.2 Fotbäddar

Används för flera diagnoser och tillstånd i foten.

Syftena med fotbädden kan vara:

Avlastning i de fall risk finns för sår.

Korrigera eller hindra felställning på fötter som av neurologiska, muskulära eller strukturella anledningar hamnar i fel position.

Stabilisera fot vid muskelsvaghet, hypermobilitet, balanssvårigheter.

Korrigera och stabilisera för att indirekt påverka proximal led t.ex vid artros i ankel eller knä.

Fotbäddar är oftast individuellt tillverkade och med material i en hårdhet anpassad efter syftet. Mjukare material för känsligare fötter eller för en del avlastningar och hårdare material för att nå korrigerande och stabiliserande. Fotbäddarna formas med främre pelletter när framfot behöver avlastas.

Kriterier: För att kunna förskriva fotbäddar krävs att patienten har någon eller några av nedanstående diagnoser.

- Diabetes mellitus
- Cirkulationsstörningar av annan genes än diabetes
- Kroniska inflammatoriska ledsjukdomar/systemsjukdomar
- Neurologiska störningar
- Mefödda missbildningar

Förskrivare; leg fysioterapeut/sjukgymnast med adekvat vidareutbildning, leg. läkare

10.3 Ortossko

För patienter som använder nedre extremitetsortoser i kombination med skor kan det finnas behov av att använda skor med extra mycket volym för att ortosen ska få plats. Skor kan då förskrivas som ortossko och ingen egenavgift uttages. Detta är ett vanligt behov bland barn som använder ortos.

Kan användas vid; För att ortosen ska få plats i skon

Förskrivare: specialistläkare inom sjukhusvården

10.4 Pelotter

För enklare framfotsbesvär kan pelotter monteras i skor. Enligt samverkansdokumentet mellan ortopedkliniken och primärvården kan en främre pelott förskrivas vid hallux valgus/hammartå, samt vid Mortons neurom.

Kan användas vid; Enklare framfotsbesvär

Förskrivare: leg fysioterapeut/sjukgymnast, leg. läkare

10.5 Övrigt

Benlängdsskillnad

Skillnader på mindre än 15 mm korrigeras oftast med kilar som är ett egenansvar. För benlängdsskillnader mer än 15 mm kan skor behöva anpassas.

Kriterier: Benlängdsskillnad mer än 15 mm.

Förskrivare; leg fysioterapeut/sjukgymnast, leg läkare

Begränsning: 3 par skor under första året, sedan max 2 par skor per år.

Remissen gäller 2 år

Olikstora fötter:

Kriterier: Det ska skilja minst två nummer i storlek mellan fötterna

Förskrivare; ortopedingenjör

Begränsning: 2 par skor per år

Personen vänder sig direkt till OTA för att få en rekvisition för att inhandla skor i butik.

Begränsning: Maximalt 2500 kr per år

Onormalt stor förslitning:

Vid onormalt stor förslitning av skor betalar brukaren per år de tre första paren själv. Bidrag utgår för resterande par skor med rimligt genomsnittspris.

11 Extremitetsproteser

Extremitetsproteser ska endast förskrivas via gåskolan, Västmanlands sjukhus Västerås.

Förskrivning görs av leg fysioterapeut/sjukgymnast och utprovning sker ofta i samarbete med ortopedingenjör.

12 Bråckbandage

För symtomlindring vid olika typer av bråck som ljumskbråck, ärrbråck eller navelbråck.

Bråckbandage kan prövas istället för kirurgi.

Kriterier: Bråck

Förskrivare; Leg. läkare

13 Referenser

Hjälpmedelspolicy, Landstingets Västmanland, ledningssystemet 7769-1
Regeringens proposition 1992/93:159 om stöd och service till vissa funktionshindrade
Förskrivningsprocessen, Fritt val av hjälpmedel, Egenansvar-tre olika vägar till hjälpmedel ,
Hjälpmedelsinstitutet 2011
Regeringens proposition 2013/14:106 Patientlag
Regeringens proposition 2013/14:67 Mer inflytande för den enskilde i valet av hjälpmedel
Riksavtal för utomlänsvård <http://skl.se/halsasjukvard/patientinflytande.243.html>